

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Υποσχόλια (Tīkā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Υποσχόλια (Sutta Piṭaka - Tīkā)

1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών - Υποσχόλια (1. Dīgha Nikāya - Tīkā)

5. Νέα υποσχόλια για το κεφάλαιο για το σύνολο της ηθικής-2 (5. Sīlakkhandhavagga-Abhinavaṭīkā-2)

4. Σχόλια για την ομιλία στον Σονατάντα (4. Soṇadaṇḍasuttavaṇṇanā)

PaliVerse

1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών - Υποσχόλια

5. Νέα υποσχόλια για το κεφάλαιο για το σύνολο της ηθικής-2

4. Soṇadaṇḍasuttavaṇṇanā

300. Evaṃ ambatṭhasuttaṃ saṃvaṇṇetvā idāni soṇadaṇḍasuttaṃ saṃvaṇṇento yathānupubbam saṃvaṇṇanokāsassa pattaḥbhāvaṃ vibhāvetuṃ, ambatṭhasuttassānantaraṃ saṅgītassa suttassa soṇadaṇḍasuttabhāvaṃ vā pakāsetuṃ “evaṃ me sutam...pe... aṅgesūti soṇadaṇḍasutta”nti āha. Sundarabhāvena sātisaṃyāni aṅgāni etesamatthīti aṅgā. Taddhitapaccayassa atisaṃyavisitṭhe atthitāatthe pavattito, padhānato rājakumārā, ruḥhivasena pana janapadoti vuttaṃ “aṅgā nāmā”tiādi. Idhāpi adhippetā, na ambatṭhasutte eva. “Tadā kirā”tiādi tassā cārikāya kāraṇavacanam. Āgamane ādīnavaṃ dassetvā paṭikkhipanavasena āgantum na dassanti, nānujānissantīti adhippāyo.

Nīlāsokakaṇikārakoviḷārakundarājarukkhādisammissatāya taṃ campakavanaṃ nīlādipaṇcavaṇṇakusumapaṭimaṇḍitaṃ, na campakarukkhānaññeva nīlādipaṇcavaṇṇakusumatāyāti vadanti, tathārūpāya pana dhātuyā campakarukkhāva nīlādipaṇcavaṇṇampi kusumaṃ pupphanti. Idānīpi hi katthaci dese dissanti, evaṇca yathārutampi atṭhakathāvacanaṃ upapannaṃ hoti. Kusumagandhasugandheti vuttanayena sammissakānaṃ, suddhacampakānaṃ vā kusumānaṃ gandhehi sugandhe. Evaṃ pana vadanto na māpanakāleyeva tasmīṃ nagare campakarukkhā ussannā, atha kho aparabhāgepīti dasseti. Māpanakāle hi campakarukkhānamussannatāya taṃ nagaraṃ “campā”ti nāmaṃ labhi. Issarattāti adhipatibhāvato. Senā etassa atthīti seniko, sveva seniyo. Bahubhāvavisitṭhā cettha atthitā taddhitapaccayena jotitāti vuttaṃ “mahatiyā senāya samannāgatattā”ti. Sārasuvaṇṇasadisatāyāti uttamajātisuvaṇṇasadisatāya. Cūladukkhakkhandhasuttaṭṭhakathāyaṃ pana evaṃ vuttaṃ “seniyo”ti tassa nāmaṃ, bimbīti attabhāvassa nāmaṃ vuccati, so tassa sārabhūto dassanīyo pāsādiko attabhāvasamiddhiyā bimbisāroti vuccatī”ti.

301-302. Saṃhatāti sannipatanavasena saṅghaṭitā, sannipatitāti vuttaṃ hoti. Ekekissāya disāyāti ekekāya padesabhūtāya disāya. Pāḷiyaṃ brāhmaṇagahapatikānamadhippetattā “saṅghino”ti vattabbe “saṅghī”ti puthutte ekavacanam vuttanti dasseti “etesa”nti iminā. Evaṃ ācariyena vuttaṃ, saṅghīti pana dīghavasena bahuvacanampi dissati. Aḅhātī asamūhabhūtā aḅhābandhā, “aḅhānā”tipi pāṭho, ayamevattho, saṅkhyāttassa ayuttattā. Na hi tesam saṅkhyā atthīti. Idam vuttaṃ hoti - pubbe antonagare aḅhāpi pacchā bahinagare gaṇam bhūtā pattāti gaṇibhūtāti. Abhūtatabbhāve hi karāsabhūyoge a-kārassa ī-kārādeso, īpaccayo vā. Rājarājaññādīnaṃ daṇḍadharo purisova tato tato khattiyānaṃ tāyanato rakkhaṇato khattā niruttinayena. So hi yattha tehi pesito, tattha tesam dosaṃ pariharanto yuttapattavasena pucchitamattaṃ katheti. Tenāha “pucchitapañhe byākaraṇasamattho”ti. Kulāpadesādīnā mahatī mattā pamāṇametassāti mahāmatto.

Soṇadaṇḍaguṇakathāvaṇṇanā

303. Ekassa rañño añāpavattiṭṭhānāni rajjāni nāma, visiṭṭhāni rajjāni virajjāni, tāneva verajjāni, nānāvidhāni verajjāni tathā, tesu jātātiadinā tidhā taddhitaniibbacanaṃ. Vicitrā hi taddhitavuttitī. Yaññānubhavanatthanti yassa kassaci yaññassa anubhavanattham. Teti nānāverajjakā brāhmaṇā. Tassāti soṇadaṇḍabrāhmaṇassa. Uttamabrāhmaṇoti abhijanasampattiyā, vittasampattiyā, vijjāsampattiyā ca uggatataro, uḷāro vā brāhmaṇo. Āvaṭṭanīmāyā vuttāva. Lābhamaccherena nippīḷitatāya asannipāto bhavissati.

Aṅgeti gameti attano phalaṃ ñāpeti, sayam vā aṅgīyati gamīyati ñāyatīti aṅgaṃ, hetu. Tenāha “kāraṇenā”ti. Lokadhammatānussaraṇena aparānipi kāraṇāni āhaṃsūti dassento “eva”ntiādimāha.

Dvīhi pakkhehīti mātupakkhena, pitupakkhena cāti dvīhi ñātipakkhehi. “Ubhato sujāto”ti hi etthakeyeva vutte yehi kehici dvīhi bhāgehi sujātattaṃ vijāneyya, sujātasaddo ca “sujāto cārudassano”tiādīsu ārohasampattipariyāyopi hotīti jātivaseneva sujātattaṃ vibhāvetuṃ “mātito ca pitito cā”ti vuttaṃ. Tenāha “bhoto mātā brāhmaṇī”tiādi. Evanti vuttappakārena, mātupakkhato ca pitupakkhato ca paccekam tividhena ñātiparivaṭṭenāti vuttaṃ hoti. “Saṃsuddhagahaṇiko”ti imināpi “mātito ca pitito cā”ti vuttamevattham samatthetīti āha “saṃsuddhā te mātugahaṇī”ti, saṃsuddhāva anaññapurisasādhāraṇāti attho. Anorasaputtavasenaṇāpi hi loke mātāpitusamaññā dissati, idha panassa orasaputtavaseneva icchitāti dassetuṃ “saṃsuddhagahaṇiko”ti vuttaṃ. Gabbham gaṇhāti dhāretīti gahaṇī, tatiyāvaṭṭasaṅkhāto gabbhāsayaṣaṇṇito mātukucchipadeso samavepākiniyāti samavipācaniyā. Etthāti mahāsudassanasutte. Yathābhuttamāhāraṃ vipācanavasena gaṇhāti na chaḍḍetīti gahaṇī, kammajatejodhātu, yā “udaraggi”ti loke paññāyati.

Pitupitāti pituno pitā. Pitāmahoti āmaha-paccayena taddhitasiddhi. “Catuyuga”ntiādīsu viya taṃ tadatthe yujjitabbato kālaviseso yugaṃ nāma. Etaṃ yugasaddena āyuppamāṇavacanam abhīlāpamattaṃ lokavohāravacanamattameva, adhippetatthato pana pitāmahoyeva pitāmahayugasaddena vutto tasseva padhānabhāvena adhippetattāti adhippāyo. Tato uddhanti pitāmahato upari. Tenāha “pubbapurisā”ti, tadavasesā pubbakā cha purisāti attho. Purisaggahaṇaṇcetta ukkaṭṭhaniddesena katanti daṭṭhabbam. Evañhi “mātito”ti pāḷivacanam samatthitaṃ hoti.

Tatrāyamaṭṭhakathāmuttakanayo - mātā ca pitā ca pitaro, pitūnam pitaro pitāmahā, tesam yugo dvando pitāmahayugo, tasmā, yāva sattamā pitāmahayugā pitāmahadvandāti attho veditabbo, evaṇca pitāmahaggahaṇeneva mātāmahopi gahito. Yugasaddo cettha ekaseso “yugo ca yugo ca yugo”ti, ato tattha tattha ñātiparivaṭṭe pitāmahadvandam gahitaṃ hotīti.

“Yāva sattamā pitāmahayugā”ti idaṃ kākāpekkhanamiva ubhayattha sambandhagatanti āha “eva”ntiādi. Yāva sattamo puriso, tāva akkhitto anupakuṭṭho jātivādenāti sambandho. Akkhittoti appattakhepo. Anavakkhittoti saddhathālipākādīsu na chaḍḍito. Na upakuṭṭhoti na upakkosito. “Jātivādenā”ti idaṃ hetumhi karaṇavacananti dassetuṃ “kena kāraṇenā”tiādi vuttaṃ. Itipīti imināpi kāraṇena. Ettha ca “ubhato...pe...yugā”ti etena brāhmaṇassa yonidosābhāvo dassito saṃsuddhagahaṇikabhāvakittanato, “akkhitto”ti etena kiriyāparādhābhāvo. Kiriyāparādhena hi sattā khepaṃ pāpuṇanti. “Anupakuṭṭho”ti etena ayuttasaṃsaggābhāvo. Ayuttasaṃsaggañhi paṭicca sattā akkosam labhantīti.

Issaroti ādhīpateyyasaṃvattaniyakammabalena īsanasīlo, sā panassa issaratā vibhavasampattipaccayā pākaṭā jātā, tasmā aḍḍhabhāva-pariyāyena dassento “aḍḍhoti issaro”ti āha. Mahantaṃ dhanamassa bhūmigataṃ, vehāsa-gatañcāti mahaddhano. Tassāti tassa tassa guṇassa, ayameva ca pāṭho adhunā dissati. Aḡuṇaṃyeva dassemāti anvayato tassa guṇaṃ vatvā byatirekato bhagavato anupasaṅkamanakāraṇaṃ aḡuṇameva dassema.

Adhikarūpoti viṣiṭṭharūpo uttamasarīro. Dassanaṃ arahatīti dassanīyoti āha “dassanayoggo”ti. Pasādaṃ āvahaṭīti pāsādiko. Tenāha “pasādajananato”ti. Pokkharasaddo idha sundaratthe, sarīratthe ca niruḷho. Vaṇṇassāti vaṇṇadhātuyā. Pakāsaniyena parisuddhanimittena vaṇṇasaddassa vaṇṇadhātuyaṃ pavattanato tannimittameva vaṇṇatā, sā ca vaṇṇanissitāti abhedavasena vuttaṃ “uttamena parisuddhena vaṇṇenā”ti. Sarīraṃ pana sannivesaviṣiṭṭhaṃ karacaraṇaḡivāsīsādisamudāyaṃ, tañca avayavabhūtena saṇṭhānanimittena gayhati, tasmā tannimittameva pokkharatāti vuttaṃ “sarīrasaṇṭhānasampattiyā”ti, uttamāya sarīrasaṇṭhānasampattiyātipi yojetabbaṃ. Atthavasā hi liṅgavibhattivipariṇāmo. Sabbesu vaṇṇesu suvaṇṇavaṇṇova uttamoti āha “parisuddhavaṇṇesupi seṭṭhena suvaṇṇavaṇṇena samannāgato”ti. Tathā hi buddhā, cakkavattino ca suvaṇṇavaṇṇāva honti. Yasmā pana vacchasasaddo sarīrābhe pavattati, tasmā brahmavacchasīti uttamasarīrābho, suvaṇṇābho icceva attho. Imameva hi atthaṃ sandhāya “mahābrahmuno sarīrasadiseneva sarīrena samannāgato”ti vuttaṃ, na brahmujugattataṃ. Okāsoti sabbaṅgapaccaṅgaṭṭhānaṃ. Ārohapariṇāhasampattiyā, avayavapāripūriyā ca dassanassa okāso na khuddakoti attho. Tenāha “sabbānevā”tiādi.

Sīlanti yamaniyamalakkhaṇaṃ sīlaṃ, taṃ panassa rattaññutāya vuddhaṃ vaddhitanti visesato “vuddhasīlī”ti vuttaṃ. Vuddhasīlenāti sabbadā sammāyogato vuddhena dhuvasīlena. Evañca katvā padattayampetaṃ adhippetatthato viṣiṭṭhaṃ hoti, saddatthamattaṃ pana sandhāya “idaṃ vuddhasīlīpadasseva vevacana”nti vuttaṃ. Pañcasīlato paraṃ tattha sīlassa abhāvato, tesamajānanato ca “pañcasīlamattamevā”ti āha.

Vācāya parimaṇḍalapadabyañjanatā eva sundarabhāvoti vuttaṃ “sundarā parimaṇḍalapadabyañjanā”ti. Ṭhānakaraṇasampattiyā, sikkhāsampattiyā ca kassacipi anūnatāya parimaṇḍalapadāni byañjanāni akkharāni etissāti parimaṇḍalapadabyañjanā. Akkhameva hi taṃtadatthavācakabhāvena paricchinnaṃ padaṃ. Atha vā padameva atthassa byāñjakattā byāñjanaṃ, sithiladhanitādiakkharapāripūriyā ca padabyañjanassa parimaṇḍalatā, parimaṇḍalaṃ padabyañjanametissāti tathā. Apica pajjati attho etenāti padaṃ, nāmādi, yathādhippetaṃatthaṃ byāñjetīti byāñjanaṃ, vākyam, tesam paripuṇṇatāya parimaṇḍalapadabyañjanā. Atthaviññāpane sādhanatāya vācāva karaṇaṃ vākkaraṇanti tulyādhikaraṇataṃ dassetuṃ “udāharaṇaḡhoso”ti vuttaṃ, vacībhedasaddoti attho. Tassa brāhmaṇassa, tena vā bhāsitabbassa atthassa guṇa-paripuṇṇabhāvena pūre guṇehi paripuṇṇabhāve bhavāti porī. Puna pureti rājadhānīmahānagare. Bhavattāti saṃvaḍḍhattā. Sukhumālattanenāti sukhumālabhāvena, iminā tassā vācāya mudusaṇhattamāha. Apalibuddhāyāti pittasemhādīhi a-pariyonaddhāya, hetugabbhapadametaṃ. Tato eva hi yathāvuttadosābhāvoti. Ḍaṃsetvā viya ekadesakathanaṃ sandiṭṭhaṃ, saṇikaṃ cirāyitvā kathanaṃ vilambitaṃ, “sanniddhavi-lambitādī”tipi pāṭho. Saddena ajanakaṃ

vacinaṃ, mammakasaṅkhātāṃ vā ekakkhameva dvattikkhattumuccāraṇaṃ sanniddhaṃ. Ādisaddena dukkhalitānukaḍḍhitādīni saṅgaṇhāti. Eḷaḷaṇāti eḷapaggharaṇena. “Eḷaḷaṇti”ti vuttasseva dvidhā atthaṃ dassetuṃ “lālā vā paggharanti”tiādi vuttaṃ. “Passe”lamūgaṃ uragaṃ dujivha”ntiādīsu viya hi eḷasaddo lālāya, kheḷe ca pavattati. Kheḷaphusitānīti kheḷabindūni.

Tatrāyamaṭṭhakathāmuttakanayo - elanti doso vuccati “yā sā vācā nelā kaṇṇasukhā”tiādīsu viya. Duppaññā ca sadosameva kathaṃ kathentā elāṃ paggharāpentī, tasmā tesāṃ vācā elagaḷā nāma hoti, tabbiparītāyāti attho. “Ādimajjhapariyosānaṃ pākāṭaṃ katvā”ti iminā tassā vācāya atthapāripūriṃ vadati. Viññāpanasaddena etassa sambandho.

Jarājīṇṇatāya jīṇṇoti khaṇḍiccapāliccādibhāvamāpādito. Vuddhimariyādappattoti vuddhiyā paricchedaṃ pariyantaṃ patto. Jātimahallakatāyāti upapattiyā mahallakabhāvena. Tenāha “cirakālappasuto”ti. Addhasaddo addhānapariyāyo dīghakālāvācako. Kittako pana soti āha “dve tayo rājaparivaṭṭe”ti, dvinnāṃ tiṇṇaṃ rājūnaṃ rājapāsānapaṭipāṭiyoti attho. “Addhagato”ti vatvāpi kataṃ vayogahaṇaṃ osānavayāpekkhanti vuttaṃ “pacchimavayaṃ sampatto”ti. Pacchimo tatiyabhāgoti vassasatassa tidhā katesu bhāgesu tatiyo osānabhāgo. Paccekaṃ tettiṃsavassato ca adhikamāsapakkhādipi vibhajiyati, tasmā sattasaṭṭhime vasse yathārahaṃ labbhamānamāsapakkhadivasato paṭṭhāya pacchimavayo veditabbo. Ācariyasāriputtattherenapi hi imamevatthaṃ sandhāya “sattasaṭṭhivassato paṭṭhāya pacchimavayo koṭṭhāso”ti vuttaṃ. Itarathā hi “pacchimavayo nāma vassasatassa pacchimo tatiyabhāgo”ti aṭṭhakathāvacanena virodho bhaveyyāti.

Evāṃ kevalajātivāsena paṭhamavikappaṃ vatvā guṇamissakavasena api dutyavikappaṃ vadantena “apicā”tiādi āraddhaṃ. Tattha nāyaṃ jīṇṇatā vayomattena, atha kho kulaparivaṭṭena purāṇatāti āha “jīṇṇoti porāṇo”tiādi. Cirakālappavattakulanvayoti cirakālaṃ pavattakulaparivaṭṭo, tenāssa kulavasena uditoditabhāvamāha. “Vayoanuppatto”ti iminā jātivuddhiyā vakkhamānattā, guṇavuddhiyā ca tato sātīsayattā “vuddhoti sīlācārādiguṇavuddhiyā yutto”ti vuttaṃ. Vakkhamānaṃ pati pārisesaggahaṇaṇhetā. Tathā jātimahallakatāyapi teneva padena vakkhamānattā, vibhavamahattatāya ca anavasesitattā “mahallakoti vibhavamahantatāya samannāgato”ti āha. Maggapaṭipannoti brāhmaṇānaṃ yuttapaṭipattivīthiṃ avokkamma caraṇavasena upagatoti atthaṃ dasseti “brāhmaṇāna”ntiādīnā. Jātivuddhabhāvamānuppatto, tampi antimavayaṃ pacchimavayameva anuppattoti sādhippāyayojanā. Iminā hi pacchimavayavasena jātivuddhabhāvaṃ dasseti.

Buddhaguṇakathāvaṇṇanā

304. Tādisehi mahānubhāvehi saddhiṃ yugaggāhavasena ṭhapanampi na mādisānaṃ paṇḍitajātīnaṃ manucchavikaṃ, kuto pana ukkaṃsavasena ṭhapananti idaṃ brāhmaṇassa na yuttarūpanti dassento “na kho pana meta”ntiādīmāha. Tattha yepi guṇā attano guṇehi sadisā, tepi guṇe uttaritareyeva maññamāno pakāsetīti sambandho. Sadisāti ca ekadesena sadisā. Na hi buddhānaṃ guṇehi sabbathā sadisā kecipi guṇā aññesu labbhanti. “Ko cāha”ntiādi uttaritarākāradassanaṃ. Ahañca kīdiso nāma hutvā sadiso bhavissāmi, samaṇassa...pe... guṇā ca kīdisā nāma hutvā sadisā bhavissantīti sādhippāyayojanā. Keci navaṃ pāṭhaṃ karonti, ayameva

mūlapāṭho yathā taṃ ambatṭhasutte “ko cāhaṃ bho gotama sācariyako, kā ca anuttarā vijjācaraṇasampadā”ti. Itareti attano guṇehi asadise guṇe, “pakāseti”ti imināva sambandho. Ekantenevāti sadisaguṇānaṃ viya pasaṅgābhāvena.

Evaṃ niyāmento soṇadaṇḍo idaṃ atthajātaṃ dīpeti. Yathā hīti ettha hi-saddo kāraṇe. Tenāha “tasmā mayameva arahāmā”ti. Gopadakanti gāviyā khuraṭṭhāne ṭhitaudakaṃ. Guṇeti sadisaguṇepi, pageva asadisaguṇe.

Saṭṭhikulasatasahassanti saṭṭhisahassādhikaṃ kulasatasahassaṃ. Dhammapadaṭṭhakathādīsu pana katthaci bhagavato asītikulasahassatāvacaṇaṃ ekekapakkhameva sandhāyāti veditabbaṃ.

Sudhāmaṭṭhapokkharāṇiyoti sudhāya parikammakatā pokkharāṇiyo. Sattaratanānanti sattahi ratanehi. Pūrayoge hi karaṇatthe bahulaṃ chaṭṭhīvacanaṃ. Pāsādaniyūhādayoti uparipāsāde ṭhitatulāsīsādayo. “Sattaratanāna”nti adhikāro, abhedepi bhedavohāro esa. Kulapariyāyenāti suddhodanamahārājassa asambhinnakhattiyakulānukkamena. Tesupīti catūsu nidhīsupi. Gahitaṃ gahitaṃ ṭhānaṃ pūratīyeva dhanena pākatikameva hoti, na ūnaṃ.

Bhaddakenāti sundarena. Pacchimavaye vuttanayena paṭhamavayo veditabbo. Mātāpitūnaṃ anicchāya pabbajjāva anādaro tena yutte atthe sāmivacananti vuttaṃ hoti. Etesanti mātāpitūnaṃ. Kanditvāti “kahaṃ piyaputtakā”tiādinā paridevitvā.

Aparimāṇoyevāti “ettako eso”ti kenaci paricchinditumasakkuṇeyyatāya aparicchinnoyeva. Dve veḷū adhokaṭṭimattakameva hontīti āha “dvinnaṃ veḷūnaṃ upari kaṭṭimattamevā”ti. Pāramitānubhāvena brāhmaṇassa eva paññāyati, bhagavā pana tadā pakatippamāṇovāti dassetuṃ “paññāyamāno”ti vuttamiva dissati, vīmaṃsitvā gahetabbaṃ. “Na hī”tiādinā pāramitābaleneva evaṃ aparimāṇatā, na iddhibalenāti dasseti”ti vadanti. Atuloti asadiso. “Dhammapade gāthamāhā”ti katthaci pāṭho ayuttova. Na hi dhammapade ayaṃ gāthā dissati. Sudhāpiṇḍiyattherāpadānādīsu panāyaṃ gāthā āgatā, sā ca kho aññavatthusmiṃ eva, na imasmim vatthumhi, tasmā pālīvasena saṅgītimanāruḷhā pakiṇṇakadesanāyevāyaṃ gāthāti daṭṭhabbaṃ.

Tattha te tādiseṭi pariyāyavacanametam “appaṃ vassasataṃ āyu, idānetarahi vijjatī”tiādīsu viya, “etādise”tipi paṭhanti, tadasundaraṃ apadānādīsu tathā adissanato. Kilesaparinibbānena parinibbute kutoci pi abhaye te tādise pūjayato ettha idaṃ puññaṃ kenaci mahānubhāvena api saṅkhātum na sakkāti attho.

Bāhantaranti dvinnaṃ bāhūnamantaram. Dvādasa yojanasatānīti dvādasādhikāni yojanasatāni. Bahalantarenāti samantā sarīrapariṇāhappamāṇena. Puthulatoti vitthārato. Aṅgulipabbānīti ekekāni aṅgulipabbāni. Bhamukantaranti dvinnaṃ bhamukānamantaram. Mukhaṃ vitthārato dviyojanasataṃ parimaṇḍalato visum vuttattā. “Ediso bhagavā”ti yā parehi vuttā kathā, tassā anurūpanti yathākathaṃ, iminā aññehi vuttaṃ bhagavato vaṇṇakathaṃ sutvā oloketukāmatāya āgatoti dasseti, yathākathanti vā kīdisaṃ. “Yathākathaṃ pana tumhe bhikkhave samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukaṃ vassaṃ vasitthā”tiādīsu viya hi pucchāyaṃ esa nipātasamudāyo, eko vā nipāto.

Gandhakuṭipariveṇeti gandhakuṭiyā pariveṇe, gandhakuṭito bahi pariveṇabbhantareti attho. Tatthāti mañcake. “Sīhaseyyaṃ kappesī”ti yathā rāhu asurindo āyāmato, vitthārato, ubbedhato ca bhagavato rūpakāyassa paricchedaṃ gahetum na sakkoti,

tathā rūpaṃ iddhābhisaṅkhāraṃ abhisaṅkharonto sīhaseyyaṃ kappesī”ti evaṃ ācariyena vuttaṃ, “tadetaṃ ‘na mayā asurinda adhomukhena pāramiyo pūritā, uddhaggameva katvā dānaṃ dinna”nti aṭṭhakathāvacanena accantameva viruddhaṃ hoti. Etañhi gandhakuṭṭidvāravivaraṇādīsu viya pāramitānubhāvasiddhidassanaṃ, aññathā tadeva vacanaṃ vattabbaṃ bhaveyyā”ti vadanti, vīmaṃsitvā sampāṭicchitabbaṃ. Adhomukhenāti osakkitaṃvīriyataṃ sandhāya vuttaṃ, uddhaggamevāti anosakkitaṃvīriyataṃ, ubbhakoṭṭikaṃ katvāti attho. Tadā rāhu upāsakabhāvaṃ paṭivedesīti āha “taṃ divasa”ntiādi.

Kilesehi ārakattā ariyaṃ niruttinayena, atoyeva uttamatā parisuddhatāti vuttaṃ “uttamaṃ parisuddha”nti. Anavajjaṭṭhena kusalaṃ, na sukhavipākaṭṭhena tassa arahatamasambhavato. Kusalasīlenāti anavajjeneva viddhastasavāsanakilesena sīlena. Evañca katvā padacatukkampeṭaṃ adhippetatthato viṣiṭṭhaṃ hoti, saddatthamattaṃ pana sandhāya “idamassa vevacana”nti vuttaṃ.

Katthaci caturāsītipāṇasahassāni, katthaci aparimāṇāpi devamanussāti atthaṃ sandhāya “bhagavato ekekāya dhammadesanāyā”tiādimāha. Mahāsamayasutta maṅgalasutta- desanādīsu hi catuvīsatiyā ṭhānesu asaṅkhyeyyā aparimeyyā devamanussā maggaphalāmatam piviṃsu. Koṭṭisatasahassādiparimāṇenapi bahū eva, nidassanavasena panevaṃ vuttaṃ. Tasmā anuttarasikkhāpakabhāvena bhagavā bahūnaṃ ācariyo, tesam ācariyabhūtānaṃ sāvakaṇamācariyabhāvena sāvakaveneyyānaṃ pācariyo. Bhagavatā hi dinnanaye ṭhatvā sāvakaṃ veneyyaṃ vinenti, tasmā bhagavāva tesam padhāno ācariyoti.

Vadantassādhippetova attho pamāṇaṃ, na lakkhaṇahārādivisayoti āha “brāhmaṇo paṇā”tiādi. “Imassa vā pūtikāyassā”ti pāṭhāvasāne peyyālaṃ katvā “kelanā paṭikelanā”ti vuttaṃ. Ayañhi khuddakavatthuvibhaṅgapāḷi “bāhirānaṃ vā parikkhārānaṃ maṇḍanā”tiādi peyyālavasena gayhati. Tattha imassa vā pūtikāyassāti imassa vā manussasaṃvīrasa. Yathā hi tadahujātopi siṅgālo “jarasiṅgālo” tveva, ūruppamāṇāpi ca galocilatā “pūtilatā” tveva saṅkhyāṃ gacchati, evaṃ suvaṇṇavaṇṇopi manussasaṃvīro “pūtikāyo” tveva, tassa maṇḍanāti attho. Kelanāti kīlanā. “Kelāyanā”tipi paṭhanti. Paṭikelanāti paṭikīlanā. Capalassa bhāvo cāpalyaṃ, cāpallaṃ vā, yena samannāgato puggalo vassasatikopi samāno tadahujātadārako viya hoti, tassedamadhivacananti veditabbaṃ.

Apāpe pure karoti, na vā pāpaṃ pure karotīti apāpapurekkhāroti yuttāyuttasamāsenā duvidhamatthaṃ dassetuṃ “apāpe navalokuttaradhamme”tiādi vuttaṃ. Apāpeti ca pāpapaṭipakkhe, pāpavirahite vā. Brahmani seṭṭhe bhagavati bhavā tassa dhammadesanāvasena ariyāya jātiyā jātattā, brahmuno vā bhagavato apaccaṃ garukaraṇādīnā, yathānusiṭṭhaṃ paṭipattiyā ca, brahmaṃ vā seṭṭhaṃ ariyamaggaṃ jānātīti brahmaññā, ariyasāvakaṃsaṅkhātā pajā. Tenāha “sāriputtamoggallānā”tiādi. Brāhmaṇapajāyāti bahitapāpapajāya. “Apāpapurekkhāro”ti ettha “purekkhāro”ti padamadhikāroti dasseti “etissāya ca pajāya purekkhāro”ti iminā. Ca-saddo samuccayattho “na kevalaṃ apāpapurekkhāro eva, atha kho brahmaññāya ca pajāya sambandhabhūtāya purekkhāro”ti. “Ayañhi”tiādi adhippāyamattadassanaṃ. “Apāpapurekkhāro”ti idaṃ “brahmaññāya pajāyā”ti imināva sambandhitabbaṃ, na ca paccekamatthadīpakam, pakatibrāhmaṇajātivāsenapi cetassa attho veditabboti dassento “apicā”tiādimāha. Ayuttasamāso cāyaṃ. Pāpanti pāpakammaṃ, ahitaṃ dukkhanti attho. Tassa sambandhipekhattā kassā apāpapurekkhāroti pucchāya evamāhāti dassetuṃ “kassā”tiādi vuttaṃ. “Attanā”tiādi tadatthavivaraṇaṃ.

Brāhmaṇapajāyāti brāhmaṇajātipajāya.

Raṇjanti aṭṭaṃ bhajanti rājāno etenāti raṭṭhaṃ, ekassa raṇṇo rajjabhūtakāsikosalādimahājanapadā. Janā pajjanti sukhajīvikāṃ pāpuṇanti etthāti janapado, ekassa raṇṇo rajje ekekakoṭṭhāsabhūtā uttarapathadakkhiṇapathādikhuddakajanapadā. Tatthāti tathā āgatesu. Pucchāyāti attanā abhisāṅkhatāya pucchāya. Vissajjanāsampaṭicchaneti vissajjanāya attano ñāṇena sampaṭiggahaṇe. Kesaṇci upanissayasampattiṃ, ñāṇaparipākāṃ, cittācāraṇca ñatvā bhagavāva pucchāya ussāhaṃ janetvā vissajjetīti adhippāyo.

“Tattha katamaṃ sākhalā”ntiādi nikkhepakaṇḍapāḷi. Addhānadarathanti dīghamaggāgamanaparissamaṃ. Assāti bhagavato, mukhapadumanti sambandho. Bālātapasamphassanenevāti abhinavuggatasūriyaraṃsisamphassanena iva. Tathā hi sūriyo “padmabandhū”ti loke pākaṭo, cando pana “kumudabandhū”ti. Puṇṇacandassa siriyaṃ samānā sirī etassāti puṇṇacandasassirikaṃ. Kathaṃ nikkujjitasadisatāti āha “sampattāyā”tiādi. Ettha pana “ehi svāgatavādī”ti iminā sukhasambhāsapubbakāṃ piyavāditāṃ dasseti, “sakhilo”ti iminā saṇhāvācataṃ, “sammodako”ti iminā paṭisandhārakusalataṃ, “abbhākuṭiko”ti iminā sabbattheva vipprasannaṃ mukhataṃ, “uttānamukho”ti iminā sukhasallāpataṃ, “pubbabhāsī”ti iminā dhammānuggahassa okāsakaraṇena hitajjhāsayataṃ dassetīti veditabbaṃ.

Yattha kirāti ettha kira-saddo arucisūcane -

“Khaṇavatthuparittattā, āpāthaṃ na vajanti ye;
Te dhammārammaṇā nāma, ye’saṃ rūpādayo kirā”ti. -

Ādisu viya, tena bhagavatā adhivutthapadesa na devatānubhāvena manussānaṃ anupaddavatā, atha kho buddhānubhāvenāti dasseti. Buddhānubhāveneva hi tā ārakkhaṃ gaṇhanti. Paṃsupisācakādayoti paṃsunissitapisācakādayo. Ādisaddena bhūtarakkhasādīnaṃ gahaṇaṃ. Idāni buddhānubhāvameva pākaṭaṃ katvā dassetuṃ “apicā”tiādi vuttaṃ.

Anusāsitaṃ saṅgho nāma sabbopi veneyyajanasamūho. Sayāṃ uppādito saṅgho nāma nibbattitaariyapuggalasamūho. “Tādiso”ti iminā “sayāṃ vā uppādito”ti vuttavikappo eva paccāmaṭṭho anantarassa vidhi paṭisedhovāti katvā, tasmā “purimapadasseva vā”ti vikappantaragahaṇanti ācariyena vuttaṃ. Tatrāyamadhippāyo - kāmāṃ “gaṇī”ti idaṃ “saṅghī”ti padasseva vevacanaṃ, atthamattaṃ pana dassetuṃ yathāvuttavikappadvaye dutiyavikappameva paccāmasitvā “tādisovassa gaṇo atthī”ti vuttattā avasiṭṭhassapi paṭhamavikappassa saṅghaṇatthaṃ “purimapadasseva vā vevacanameta”nti vuttanti. Evampi vadanti - dhammasenāpatittherādīnaṃ paccekagaṇīnaṃ gaṇaṃ, suttantikādigaṇaṃ vā sandhāya “tādiso”tiādi vuttaṃ. Tatthāpi hi sabbova bhikkhugaṇo anusāsitaṃ nāma, nibbattitaariyagaṇo pana sayāṃ uppādito nāma, tasmā “tādiso”ti iminā vikappadvayassāpi paccāmasanaṃ upapannaṃ hoti. Evaṃ padadvayassa visesatthataṃ dassetvā sabbathā samānatthataṃ dassetuṃ “purimapadassevā”tiādi vuttanti. Pūraṇamakkhaliādīnaṃ bahūnaṃ titthakarānaṃ, niddhāraṇe cetāṃ sāmivacanaṃ. Acelakādimattakenapi kāraṇenāti niccolatādimattakenapi appicchasantuṭṭhatādisamāropanalakkhaṇena kāraṇena.

Navakāti abhinavā. Pāhunakāti pahēṇakāṃ paṭiggaṇhitumanucchavikā, etena duvidhesu āgantukesu puretaramāgatavasena idha atithino, na

bhojanavelāyamāgatavasena abbhāgatāti dasseti. Pariyāpuṇāmīti paricchinditum jānāmi, dhātvatthamattam pana dassetum “jānāmī”ti vuttam.

Kappampīti āyukappampi, bhaṇeyya ceti sambandho. Ciraṃ cirakāle kappo khīyetha, dīghamantare dīghakālantarepi tathāgatassa vaṇṇo na khīyethāti yojanā. “Cira”nti cettha vattabbepi chandahānibhayā rassattham niggaḥitalopo, atidīghakālam vā sandhāya “ciradīghamantare”ti vuttam, ubhayattha sambandhitabbametam, kiriyārahādiyoge viya ca antarayoge adhikakkharapādo anupavajjo, ayañca gāthā abhūtaparikappanāvasena aṭṭhakathāsu vuttā tathā bhāsamānassa abhāvato.

305. Nanti ācariyam. Alam-saddo idha arahattho “alameva nibbinditu”ntiādīsu viyāti āha “yuttamevā”ti. Puṭena netvā asitabbato paribhuñjitabbato puṭosaṃ vuccati pātheyyam. Itthambhūtalakkhaṇe karaṇavacanam dasseti “tam gahetvā”ti iminā. Pāliyam puṭamsenapi kulaputtenāti sambandham dassetum “tena puṭamsenā”ti vuttam. “Amsenā”tiādi adhippāyamattadassanam, vahantena kulaputtena upasaṅkamtum alamevāti attho.

Soṇadaṇḍaparivitakkavaṇṇanā

306-307. Na idha tiro-saddo “tirokuḍḍe vā tiropākāre vā chaḍḍeyya vā chaḍḍāpeyya vā”tiādīsu viya bahiatthoti āha “antovanasaṇḍe gatassā”ti. Tattha viharopi vanasaṇḍapariyāpannoti dasseti “vihārabbhantaram pavittḥassā”ti iminā. Ete añjalim paṇāmetvā nisinnā micchādiṭṭhivasena ubhatopakkhikā, “itare pana sammādiṭṭhivasena ekatopakkhikā”ti atthato āpanno hoti. Daliddattā, ñātipārijuññādinā jīṇattā ca nāmagottavasena apākaṭā hutvā pākaṭā bhavitukāmā evamakaṃsūti adhippāyo. Kerāṭikāti saṭṭhā. Tatthāti dvīsu janesu. Tatoti vissāsato, dānato vā.

Brāhmaṇapaññattivaṇṇanā

309. Anonatakāyavasena thaddhagatto, na mānavasena. Tena pāliyam vakkhati “abbhunnāmetvā”ti. Cetovitakkam sandhāya cittasīsenā “cittam aññāsī”ti vuttam. Vighātanti cittadukkham.

311. Sakasamayeti brāhmaṇaladdhiyam. Mīyamānoti mariyamāno. Diṭṭhisañjānanenēvāti attano laddhisañjānanenēva. Sujanti homadabbim, nibbacaṇam vuttameva. Gaṇhantesūti juhanattham gaṇhanakesu, iruvijjesūti attho. Iruvedavasena homakaraṇato hi yaññayajakā “iruvijjā”ti vuccanti. Paṭhamo vāti tattha sannipatitesu sujākiriyāyam sabbapadhāno vā. Dutīyo vāti tadanantariko vā. “Suja”nti idaṃ karaṇatthe upayogavacananti āha “sujāyā”ti. Aggihuttamukhatāya yaññassa yaññe diyyamānam sujāmukhena diyyati. Vuttañca “aggihuttamukhā yaññā, sāvittī chandaso mukha”nti. Tasmā “diyyamāna”nti ayaṃ pāṭhaseso viññāyatīti ācariyena vuttam. Apica sujāya diyyamānam sujanti taddhitavasena attham dassetum evamāha. Porāṇāti aṭṭhakathācariyā. Purimavāde cettha dānavasena paṭhamo vā dutīyo vā, pacchimavāde ādānavasenāti ayametesam viseso. Visosatoti vijjācaraṇavisesato, na brāhmaṇehi icchitavijjācaraṇamattato. Uttamabrāhmaṇassāti anuttaradakkhiṇeyyatāya ukkaṭṭhabrāhmaṇassa. Yathādhippetassa hi vijjācaraṇavisesadīpakassa “katamam pana tam brāhmaṇasīlam, katamā sā paññā”tiādivacanassa okāsakaraṇatthameva “imesam

pana brāhmaṇa pañcannaṃ aṅgāna”ntiādivacanaṃ bhagavā avoca, tasmā padhānavacanānurūpamanusandhiṃ dassetuṃ “bhagavā panā”tiādi vuttanti datṭhabbaṃ.

313. Apavadatīti vaṇṇādīni apanetvā vadati, atthamattaṃ pana dassetuṃ “paṭikkhipatī”ti vuttaṃ. Idanti “mā bhavaṃ soṇadaṇḍo evaṃ avacā”tiādivacanaṃ. Brāhmaṇasamayanti brāhmaṇasiddhantaṃ. Mā bhindīti mā vināsesi.

316. Samoyeva hutvā samoti samasamo, sabbathā samoti attho. Pariyāyadvayañhi atisayatthadīpakaṃ yathā “dukkhadukkhaṃ, rūparūpa”nti. Ekadesamattato pana aṅakena māṇavena tesaṃ samabhāvato taṃ nivattento “ṭhapetvā ekadesamatta”ntiādimāha. Kulakoṭiparidīpananti kulassa ādiparidīpanaṃ. Yasmā attano bhaginiyā...pe... na jānissati, tasmā na tassa mātāpitumattaṃ sandhāya vadati, kulakoṭiparidīpanaṃ pana sandhāya vadatīti adhippāyo. “Atthabhañjanaka”nti iminā kammaṭṭhapaṭṭaṃ vadati. Guṇeti yathāvutte pañcasīle. Athāpi siyāti yadipi tumhākaṃ evaṃ parivitakko siyā, bhinnasīlassāpi puna pakatisīle ṭhitassa brāhmaṇabhāvaṃ vaṇṇādayo sādhetīti evaṃ siyāti attho. “Sādhetī”ti pāṭhe “vaṇṇo”ti kattā ācariyena ajjhāhaṭo, nidassanañcetaṃ. Mantajātīsupi hi eseva nayo. Sīlamevāti puna pakatibhūtaṃ sīlameva brāhmaṇabhāvaṃ sādhesati, kasmāti ce “tasmīṃ hi...pe... vaṇṇādayo”ti. Tattha sammohamattaṃ vaṇṇādayoti vaṇṇamantajātīyo brāhmaṇabhāvassa aṅganti sammohamattametaṃ, asamavekkhitvā kathitamidaṃ.

Sīlapaññākathāvaṇṇanā

317. Kathito brāhmaṇena pañhoti “sīlavā ca hotī”tiādinā dvinnameva aṅgānaṃ vasena yathāpucchito pañho yāthāvato vissajjito. Etthāti yathāvissajjite atthe, aṅgadvaye vā. Tassāti soṇadaṇḍassa. Yadi ekamaṅgaṃ ṭhapeyya, atha patiṭṭhātuṃ na sakkuṇeyya. Yadi pana na ṭhapeyya, atha sakkuṇeyya, kiṃ panesa tathā sakkhissati nu kho, noti vīmaṃsanatthameva evamāha, na tu ekassa aṅgassa ṭhapanīyattāti vuttaṃ hoti. Tathā cāha “evametaṃ brāhmaṇā”tiādi. Dhovittatvā parisujjhananti āha “sīlapisuddhā”ti, sīlasampattiyā sabbaso suddhā anupakkiliṭṭhāti attho. Kuto dussīle paññā asamāhitattā tassa. Kuto vā paññārahite jaḷe eḷamūge sīlaṃ sīlavibhāgassa, sīlapisodhanūpāyassa ca ajānato. Eḷā mukhe gaḷati yassāti eḷamūgo kha-kārassa ga-kāraṃ katvā, elamukho, elamūko vā. Iti bahudhā pāṭhoti bhayaḥheravasuttaṭṭhakathāyaṃ vutto. Pakatṭhaṃ ukkatṭhaṃ ñāṇaṃ paññānanti katvā pākatikaṃ ñāṇaṃ nivattetuṃ “paññāṇa”nti vuttaṃ. Vipassanādiñāṇaṃ hi idhādhippettaṃ, tadetaṃ pakārehi jānato paññāvāti āha “paññāyevā”ti.

Catupārisuddhisīlena dhotāti samādhipadaṭṭhānena catupārisuddhisīlena sakalaṃkilesamalavisuddhiyā dhovitā visuddhā. Tenāha “kathaṃ panā”tiādi. Tattha dhovatīti sujjhati. Saṭṭhīasītivassānīti saṭṭhivassāni vā asītivassāni vā. Maraṇakālepi, pageva aññasmīṃ kāle. Mahāsaṭṭhivassatthero viyāti saṭṭhivassamahāthero viya. Vedanāpariggahamattampīti ettha vedanāpariggaho nāma yathāuppannaṃ vedanaṃ sabhāvasarasato upadhāretvā puna padaṭṭhānato “ayaṃ vedanā phassaṃ paṭicca uppajjati, so ca phasso anicco dukkho vipariṇāmadhammo”ti lakkhaṇattayaṃ āropetvā pavattitavipassanā. Evaṃ passantena hi sukhena sakkā sā vedanā adhvāsetuṃ “vedanā eva vedatī”ti. Vedanaṃ vikkhambhetvāti yathāuppannaṃ dukkhavedanaṃ anuvattitvā vipassanaṃ

ārabhitvā vīthipaṭipannāya vipassanāya taṃ vinodetvā. Saṃsumārapatitenāti kumbhīlena viya bhūmiyaṃ urena nipajjamānena. “Nāha”ntiādiṃ tathā sīlarakkhaṇameva dukkaranti katvā vadati. Sīle paṭiṭṭhitassa hi arahattaṃ hatthagataṃyeva. Yathāha “sīle paṭiṭṭhāya...pe... vijaṭṭhaye jaṭṭa”nti catūsu puggalesu ugghāṭitañño evāyaṃ visayoti āha “ugghāṭitaññutāyā”ti. Paññāya sīlaṃ dhovivāti sīlaṃ ādimajjhāpariyosānesu akhaṇḍādibhāvāpādanena paññāya suvisodhitaṃ katvā. Santatimahāmattavattū dhammapade.

318. “Kasmā āhā”ti uparidesanāya kāraṇaṃ pucchati. Lajjā nāma “sīlassa ca jātiyā ca guṇadosappakāsanena samaṇena gotamena pucchitapaññaṃ vissajjesi”ti parisāya paññātata, sā tathā vissajjitumasamatthatāya bhijjissatīti attho, paṭhamam alajjamānopi idāni lajjissāmīti vuttaṃ hoti. Paramanti pamāṇaṃ. “Ettakaparamā maya”nti padānaṃ tulyādhikaraṇataṃ dassetuṃ “te maya”nti vuttaṃ. Idam vuttaṃ hoti - “sīlapañña”nti vacanameva amhākaṃ paramaṃ, tadatthabhūtāni pañcasīlāni, vedattayavibhāvanaṃ paññaṇca lakkhaṇādito niddhāretvā jānaṃ natthi, kevalaṃ tattha vacīparamāva mayanti. Ayaṃ panettha atthakathāmuttakaṇṇa - ettakaparamāti ettakaukkaṃsakoṭikā, paṭhamam pañhāvissajjanāva amhākaṃ ukkaṃsakoṭi attho. Tenāha “mayā sakasamayavasena pañho vissajjito”ti. Paranti atirekaṃ. Bhāsītassāti vacanassa saddassa.

Ayaṃ pana visesoti sīlaniddese niyyātanamattaṃ apekkhitvā vuttaṃ. Tenāha “sīlamicceva niyyātita”nti. Sāmaññaphalasutte hi sīlaṃ niyyātetvāpi puna sāmaññaphalamicceva niyyātitaṃ. Sabbesampi mahaggatacittānaṃ ñāṇasampayuttatā, jhānānaṃ taṃ sampayogato “atthato paññāsampadā”ti vuttaṃ. Paññāniddese hi jhānapaññaṃ adhiṭṭhānaṃ katvā paṭhamam vipassanāpañña niyyātita. Tenāha “vipassanāpaññāyā”tiādi.

Soṇadaṇḍaupāsakattapaṭivedanākathāvaṇṇanā

321. Daharo yuvāti ettha daharavacanena paṭhamayobbanabhāvaṃ dasseti. Paṭhamayobbanakālagato hi “daharo”ti vuccati. Puttassa putto nattā nāma. Nappahotīti na sampajjati, puttanaṭṭappamānopi na hotīti attho. “Āsanā me taṃ vuṭṭhāna”nti etassa atthāpattim dassetuṃ “mama agāravenā”tiādi vuttaṃ. Etanti añjalipaggahaṇaṃ. Ayañhi yathā tathā attano mahājanassa sambhāvanaṃ uppādetvā kohaṇṇena pare vimhāpetvā lābhuppādanaṃ nijigīsanto vicarati, tasmāssa ativiya kuhakabhāvaṃ dassento “iminā kirā”tiādiṃ vadati. Agāravaṃ nāma natthīti agāravavacanā nāma natthi, nāyaṃ bhagavati agāravena “ahañceva kho panā”tiādimāha, atha kho attano lābhāparihānibhayenevāti vuttaṃ hoti.

322. Taṅkhaṇānurūpāyāti yādisi tadā tassa ajjhāsayappavatti, tadanurūpāyāti majjhēpadalopena attho. Tadā tassa vivaṭṭasannissitassa tādisassa ñāṇaparipākassa abhāvato kevalaṃ abbhūdayasannissito eva attho dassitoti āha “diṭṭhadhammikasaṃparāyikaṃ atthaṃ sandassetvā”ti, paccakkhato vibhāvetvāti attho. Kusale dhammeti tebhūmake kusalahamme, ayamettha nipariyāyato attho. Pariyāyato pana “catubhūmake”tipi vattum vaṭṭati lokuttarakusalassapi āyatim labbhamānattā. Tathā hi vakkhati “āyatim nibbānatthāya, vāsanābhāgiyāya vā”ti. Tatthāti kusale dhamme yathāsamaḍapite. Nanti soṇadaṇḍabrāhmaṇaṃ. Samuttejetvāti sammadeva uparūpari nisānetvā puññakiriyāya tikkhavisadabhāvamāpādetvā. Taṃ pana atthato tattha ussāhajananameva hotīti āha “saussāhaṃ katvā”ti. Tāya ca saussāhatāyāti evaṃ puññakiriyāya saussāhatā

niyamato diṭṭhadhammikādiatthasampādanīti yathāvuttāya saussāhatāya ca sampahaṃsetvāti sambandho. Aññehi ca vijjamānaguṇehīti evarūpā te guṇasamaṅgitā ca ekantena diṭṭhadhammikādiatthanipphādanīti tasmīṃ vijjamānehi, aññehi ca guṇehi sampahaṃsetvā sammadeva haṭṭhatuṭṭhabhāvamāpādetvāti attho.

Yadi bhagavā dhammaratanavassaṃ vassī, atha kasmā so visesaṃ nādhigacchīti codanaṃ sodhetuṃ “brāhmaṇo panā”tiādi vuttaṃ. Kuhakatāyāti vuttanayena kohaññakattā, iminā payogasampattiabhāvaṃ dasseti. Yajjevaṃ kasmā bhagavā tassa tathā dhammaratanavassaṃ vassīti paṭicodanampi sodhento “kevalamassā”tiādimāha. Tattha kevalanti nibbedhāsekkhabhāgiyena asammissaṃ. Nibbānatthāyāti nibbānādhigamatthāya, parinibbānatthāya vā. Āyatīṃ visesādhigamanūpāyabhūtā puññakiriyāsu paricayasaṅkhātā vāsanā eva bhāgo, tasmīṃ upāyabhāvena pavattāti vāsanābhāgiyā. Na hi bhagavato niratthakā catuppadikagāthāmattāpi dhammadesanā atthi. Tenāha “sabbā purimapacchimakathā”ti. Ādito cettha pabhuti yāva brāhmaṇassa vissajjanāpariyosānaṃ, tāva purimakathā, bhagavato pana sīlapaññāvissajjanā pacchimakathā. Brāhmaṇena vuttāpi hi buddhaguṇādipaṭisaññuttā kathā āyatīṃ nibbānatthāya vāsanābhāgiyā evāti. Sesāṃ suviññeyyameva.

Iti sumaṅgalavilāsiniyā dīghanikāyaṭṭhakathāya
paramasukhumagambhīraduranubodhatthaparidīpanāya
suvimalavipulapaññāveyyattiyajananāya sādhuvilāsiniyā nāma līnatthapakāsaniyā
soṇadaṇḍasuttavaṇṇanāya līnatthapakāsānā.

Soṇadaṇḍasuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

ΠΑΡΟΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Tīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Υποσχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Υποσχόλια. 1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών - Υποσχόλια. 5. Νέα υποσχόλια για το κεφάλαιο για το σύνολο της ηθικής-2. 4. Σχόλια για την ομιλία στον Σονατάντα έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org